

ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ

1153a Αυτός είναι και ο λόγος που οι άνθρωποι πιστεύουν ότι η ευδαιμών ζωή είναι μια ευχάριστη ζωή, κάνοντας στην ουσία την ηδονή συστατικό στοιχείο της ευδαιμονίας — εντελώς δικαιολογημένα, αφού καμιά ενέργεια δεν μπορεί να είναι τέλεια, αν εμποδίζεται, και η ευδαιμονία ανήκει στα πράγματα που είναι τέλεια. Αυτός είναι ο λόγος που ο ευδαιμών άνθρωπος χρειάζεται επίσης τα σωματικά αγαθά και τα εξωτερικά αγαθά, τα αγαθά δηλαδή της τύχης, αν είναι να μην έχει κανένα εμπόδιο από την έλλειψή τους. Όσο γι' αυτούς που ισχυρίζονται ότι ακόμη και ο άνθρωπος που βασανίζεται στον τροχό ή ο άνθρωπος που τον βρήκαν μεγάλες δυστυχίες είναι ευδαιμών, αν είναι αγαθός, απλώς λένε, θεληματικά ή αθέλητα, ανοησίες. Επειδή, πάντως, η ευδαιμονία χρειάζεται, κοντά σε άλλα, και την τύχη, κάποιιο θεωρούν ότι η καλή τύχη (*ευ-τυχία*) και η ευδαιμονία είναι το ίδιο πράγμα· αυτό όμως δεν είναι σωστό, γιατί ακόμη και η καλή τύχη, αν είναι σε βαθμό υπερβολής, γίνεται εμπόδιο — και ίσως δεν είναι πια τότε σωστό να τη λέμε «καλή τύχη»: γιατί ο προσδιορισμός της «καλής τύχης» γίνεται σε σχέση προς τη συμβολή της στην ευδαιμονία.

Το γεγονός, επίσης, ότι όλα τα ζώα και όλοι οι άνθρωποι κυνηγούν την ηδονή, είναι ένα είδος απόδειξης ότι αυτή είναι κατά κάποιον τρόπο το ύψιστο αγαθό:

Η φήμη ποτέ δε χάνεται, ποτέ, όταν κόσμος πολύς

(στο στόμα του την πάρει) ...

Επειδή όμως δεν είναι, ούτε θεωρείται πως είναι ίδια για όλους η φύση ή η άριστη *έζη*, δεν κυνηγούν όλοι την ίδια ηδονή — την ηδονή, πάντως, την κυνηγούν όλοι. Και ίσως στην πραγματικότητα κυνηγούν όχι την ηδονή που νομίζουν ότι κυνηγούν, ούτε αυτήν που θα έλεγαν ότι κυνηγούν, αλλά μία και την ίδια ηδονή.

1129b

Δεδομένου ότι ο άδικος είναι πλεονέκτης, θα είναι άδικος ενσχέσει με τα αγαθά — όχι βέβαια ενσχέσει με όλα, αλλά ενσχέσει με αυτά που εξαρτώνται από την καλή ή την κακή τύχη: αγαθά που αυτά καθεαυτά είναι πάντοτε αγαθά, για ένα συγκεκριμένο όμως άτομο δεν είναι πάντοτε αγαθά. Αυτά τα αγαθά εύχονται οι άνθρωποι για τον εαυτό τους και αυτά επιδιώκουν, μολονότι δεν θα έπρεπε: εκείνο που θα έπρεπε να κάνουν είναι να εύχονται, τα πράγματα που είναι αυτά καθεαυτά αγαθά να είναι αγαθά και γι' αυτούς, και ύστερα να επιλέγουν αυτά που είναι αγαθά γι' αυτούς τους ίδιους. Ο άδικος, πάντως, άνθρωπος δεν επιλέγει για τον εαυτό του πάντοτε το περισσότερο, αλλά και το λιγότερο: είναι η περίπτωση των πραγμάτων που είναι αυτά καθεαυτά κακά: επειδή, ωστόσο, και το λιγότερο κακό θεωρείται κατά κάποιο τρόπο αγαθό και η πλεονεξία έχει να κάνει με το αγαθό, γι' αυτό και ο άνθρωπος αυτός θεωρείται πλεονέκτης. Τον άνθρωπο αυτόν τον διακρίνει η ανισότητα, μια λέξη, στην πραγματικότητα, με ευρεία σημασία, κοινή και για τις δύο περιπτώσεις.

Μτφρ. Δημήτριος Λυπουρλής. 2006. *Αριστοτέλης, "Ηθικά Νικομάχεια"*. Τόμος 1ος: Βιβλία Α-Δ, τόμος 2ος: Βιβλία Ε-Κ. Θεσσαλονίκη: Ζήτρος.

© 2006 Εκδόσεις Ζήτρος